

VOORSTEL voor het Algemeen Bestuur

ONDERWERP Ontwerp Waterbeheerprogramma WDODelta planperiode 2022-2027		Reg. Nr.	Z/20/032134-159197
		Afdeling	Strategie en beleid
Portefeuillehouder	D.S. Schoonman	Opsteller	Bertho Bulthuis
Datum DB - vergadering	23 maart 2021		BerthoBulthuis@wdodelta.nl
Datum AB - vergadering	20 april 2021		06 31027015

VOORSTEL

Het Algemeen Bestuur besluit het Ontwerp Waterbeheerprogramma WDODelta 2022-2027 vast te stellen en dit ter inzage te leggen.

SAMENVATTING

Iedere zes jaar stellen wij een nieuw Waterbeheerprogramma (WBP) op. Daarin geven wij aan wat het beleid is voor de planperiode en welke maatregelen worden uitgevoerd. Voor de planperiode 2022 tot en met 2027 is het Ontwerp Waterbeheerprogramma gereed. Wij leggen dit nu in ontwerp aan u voor ter vaststelling zodat dit ter inzage kan worden gelegd en belanghebbenden de mogelijkheid hebben zienswijzen in te dienen. De ontvangen zienswijzen worden verwerkt in een reactienota en waar nodig wordt het Ontwerp WBP aangepast. Vervolgens wordt het WBP in november aan u voorgelegd ter besluitvorming.

Het Ontwerp WBP is de uitwerking van onze wettelijke taken, bestuurlijke afspraken en de Watervisie 'Meer dan water'. Het is een omvangrijk document geworden waarin is beschreven welke doelen we in de planperiode willen realiseren en welke maatregelen we gaan uitvoeren. Het programma is gebaseerd op de doelenboomstructuur die we ook hebben gebruikt in de begroting 2021. De strategische en operationele doelen, welke hetzelfde zijn als in de begroting 2021, zijn uitgebreid met maatregelen.

Het Ontwerp WBP bestaat uit drie delen:

- Deel één bevat de uitwerking van doelen en maatregelen per thema inclusief kosten en gaat in op onze werkwijze gedurende de planperiode. Een nieuw element ten opzichte van de Watervisie en de begroting is de uitwerking van doelen en maatregelen in vijf geografische deelgebieden.
- Deel twee bevat een uitgebreide beschrijving van de vijf deelgebieden. Deze gebiedsbeschrijvingen zijn zelfstandig leesbare documenten die afgeleid zijn van de doelen en maatregelen in deel één. Beschreven worden de kenmerken van de deelgebieden, de ontwikkelingen, de te realiseren doelen en uit te voeren maatregelen.
- Deel drie bevat de KRW factsheets en het KRW achtergronddocument. Over het KRW proces en de doelen en maatregelen bent u in september 2020 per brief geïnformeerd.

Ter voorbereiding van het Ontwerp hebben we in november 2020 en januari 2021 bijeenkomsten georganiseerd voor onze mede overheden en partners. In dit voorstel is een korte impressie opgenomen van de belangrijkste gesprekspunten.

BEOOGD EFFECT EN/OF RESULTAAT

Het WBP maakt voor onze omgeving duidelijk welke doelen wij nastreven op het gebied van waterkwantiteit, waterkwaliteit, waterveiligheid en maatschappij en organisatie en welke maatregelen wij nemen om deze doelen te realiseren.

Met het WBP beschikken wij over een integraal beleidsprogramma dat voor onze organisatie het inhoudelijke kader vormt voor de begrotingsbrief, de meerjarenramingen, de begrotingen voor de komende jaren en de uitwerking in de verschillende uitvoeringsprogramma's.

KADER

Het Ontwerp WBP is voorbereid en wordt vastgesteld onder de huidige waterwet. Bij de voorbereidingen en de inhoud hebben we alvast rekening gehouden met de Omgevingswet die naar verwachting per 1 januari 2022 in werking treedt. De waterbeheerprogramma's van de waterschappen, de regionale waterplannen van de provincies, de visies van het rijk en de gemeenten en de omgevingsagenda's gaan in de toekomst onder de Omgevingswet een samenhangend geheel vormen van visies, doelen en maatregelen.

In juni 2021 hebt u de watervisie 'Meer dan water' vastgesteld. De ambities en de strategische doelen uit deze visie vormen het bestuurlijk kader en zijn doorvertaald in dit Ontwerp WBP.

ARGUMENTEN

Doelsturing

In de ontwikkeling van onze doelsturing hebben de Watervisie en het WBP een centrale rol. De Watervisie bevat onze ambities en strategische doelstellingen voor een periode van tien jaren en in het WBP zijn deze voor een periode van zes jaren doorvertaald naar operationele doelen en maatregelen. Hiermee zijn deze twee documenten leidend voor de sturingsdocumenten die voor een korter tijdsbestek worden opgesteld: de begrotingsbrief, de begroting en de meerjarenraming.

FINANCIËN

In het hoofdstuk 'Wat kost het en hoe gaan we dat betalen?' hebben we de kosten van het waterbeheer voor de planperiode gepresenteerd per thema en per programma. Deze kosten zijn ontleend aan extrapolatie van de meerjarenraming en de gebruikelijke rekenregels.

De ramingen in het WBP zijn indicatief, de budgetten voor uitvoering van de maatregelen in de planperiode worden jaarlijks vastgesteld tijdens de begrotingsvergadering.

JURIDISCHE EN/OF ORGANISATORISCHE GEVOLGEN

In tegenstelling tot de Watervisie heeft het WBP een wettelijke status. Met dit WBP bieden wij inzicht in de doelen en maatregelen voor de planperiode. De maatregelen zijn voor derden niet juridisch afdwingbaar. Wel bestaat de mogelijkheid dat de toezichthoudende provincie (Drenthe) het waterschap aanspreekt indien doelen niet worden gerealiseerd of maatregelen niet worden uitgevoerd.

Voor onze organisatie is het WBP de basis voor de uitvoeringsprogramma's die gedurende de planperiode voor ieder jaar worden opgesteld.

BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN EN RISICO'S

Vorbereiding en productie

Bij de voorbereidingen van dit WBP hebben we dankbaar gebruik gemaakt van de kennis en de suggesties die zijn opgenomen in de 'Handreiking waterbeheerprogramma's' die door de Unie van Waterschappen is opgesteld. Met name in de uitwerking van het concept 'doelenboom' hebben we veel energie gestoken en daarmee hebben we een overzichtelijke structuur, een beleidshuis, gecreëerd dat de basis vormt voor de inhoud van het WBP.

Het WBP is voorbereid in verschillende ambtelijke werkgroepen en afgestemd binnen de afdelingen, de programma overleggen, het management overleg en het directieteam.

Vaststellen Ontwerp Waterbeheerprogramma 2022-2027

Het mandaat voor het vaststellen van een ontwerp voor beleid, een programma of een plan ligt bij het Dagelijks Bestuur. Gezien het belang van dit waterbeheerprogramma vinden wij het noodzakelijk dat u nauw betrokken bent bij de ontwikkeling van het programma. Daarom leggen wij het ontwerp nu aan u voor ter besluitvorming, waarna het vervolgens ter visie wordt gelegd. Wij hebben u over deze procedure geïnformeerd via het Plan van aanpak dat wij vorig jaar aan u toegezonden hebben en tijdens de Deltabijeenkomsten in september 2020 en januari 2021.

Integrale afwegingen

De samenhang tussen onze doelen en maatregelen en oplossingen voor verschillende vraagstukken vraagt een integrale benadering. In dit waterbeheerprogramma hebben we een aantal stappen gezet waar het gaat om de integrale benadering van het waterbeheer:

- Met de introductie van de doelenboom worden alle doelen en maatregelen in één overzicht gepresenteerd, waarbij dwarsverbanden zijn gelegd tussen doelen en maatregelen die met elkaar samenhangen.
- De leidende indeling van het WBP is gebaseerd op doelen en niet op programma's, zoals die in de begroting wordt gehanteerd. Hiermee voorkomen we verkoking tussen de programma's. 'Schoon water' wordt bijvoorbeeld benaderd vanuit het doel 'schoon' en niet vanuit het programma waterketen of het programma watersysteem.
- De doelen en maatregelen binnen het thema 'Maatschappij en organisatie' worden voor een belangrijk deel gerealiseerd binnen watersysteem, waterketen en waterveiligheid. Dit hebben we ook zo gepresenteerd in de doelenboom. De M&O doelen en maatregelen zijn als het ware de 'hapijessprikkers' door de andere doelen en maatregelen.
- We hebben de samenhang tussen thema's die met elkaar zijn vervlochten benoemd. Denk bijvoorbeeld aan doelbijdragen vanuit onze RWZI's voor KRW of de wisselwerking tussen meerlaagsveiligheid, keringen en het watersysteem.

Bestaand beleid en nieuwe maatregelen

De contouren voor dit WBP zijn vastgelegd in onze Watervisie 'Meer dan water', daarin zijn de ambities en strategische doelen opgenomen. Deze vormen de basis, welke we hebben aangevuld met maatregelen die wij gaan uitvoeren gedurende de planperiode.

De meeste maatregelen hebben betrekking op doorlopende werkzaamheden die voortvloeien uit wettelijke verplichtingen of bestuursbesluiten die eerder zijn genomen. Daarnaast zijn nieuwe maatregelen opgenomen waarmee we onderwerpen agenderen in de planperiode. In het overzicht van onze doelen en maatregelen hebben we een lampje vermeld bij deze nieuwe maatregelen. Een overzicht van deze maatregelen vindt u in bijlage 2. bij dit voorstel.

Ombuigingen

De gevolgen van de ombuigingsvoorstellen zijn niet verwerkt in dit Ontwerp WBP. Wij hebben op 31 maart 2021 enkele zoekrichtingen voor ombuigen besproken. De uitkomsten hiervan worden de komende periode verwerkt in de begrotingsbrief welke eind juni wordt behandeld in uw vergadering. We nemen eventuele wijzigingen die voortvloeien uit ombuigingen op in de reactienota en verwerken deze in het definitieve WBP dat in uw november vergadering 2021 geagendeerd wordt.

Actueel WBP

Het is denkbaar dat gedurende de planperiode van het WBP nieuwe inzichten ontstaan of dat zich ontwikkelingen voordoen die actualisatie van het programma noodzakelijk maken. Daarom worden de operationele doelen en maatregelen, gelijktijdig met de voorbereidingen van de begroting, ieder jaar beoordeeld op noodzaak en haalbaarheid.

Wijziging van strategische doelen kan veel impact hebben voor ons werkgebied, het kan dan wenselijk zijn hiervoor nieuwe gebiedsprocessen te starten of inspraak te organiseren.

Europese richtlijnen KRW, ROR en zwemwater

De Europese Unie heeft richtlijnen uitgevaardigd voor KRW, overstromingsrisico's en zwemwater. De doelen en maatregelen voor KRW, overstromingsrisico's en zwemwater zijn onderdeel van dit WBP.

Risico planvorming mede overheden en partners

Bij het uitvoeren van onze maatregelen werken we veelal samen met andere overheden, maatschappelijke partners en ondernemingen. Het bijstellen van prioriteiten, planningen of beschikbare budgetten kan leiden tot vertragingen of meerkosten voor ons waterschap.

Dit risico beperken wij door een goede planvoorbereiding, zorgvuldige selectie van partners, het investeren in relaties en een professioneel systeem voor inkopen en aanbesteden.

OMGEVING; BETROKKENEN, PARTNERS EN DRAAGVLAK

Afstemming mede overheden en partners

In november 2020 hebben we vier gebiedsbijeenkomsten georganiseerd voor onze mede overheden en maatschappelijke partners en belangengroepen. Dit heeft waardevolle informatie opgeleverd. In januari 2021 hebben we tijdens twee externe bijeenkomsten teruggekoppeld hoe de ontvangen inbreng is verwerkt in het Ontwerp WBP. De belangrijkste opmerkingen zijn hieronder samengevat.

In het algemeen is er waardering voor de inhoud van het WBP, de digitale bijeenkomsten en de constructieve wijze waarop ter voorbereiding van het plan informatie is uitgewisseld. De gesprekken hebben waardevolle informatie opgeleverd voor ons waterbeheerprogramma.

Een aantal opmerkingen heeft betrekking op het **ambitieniveau** van het WBP. Enerzijds wordt het ambitieniveau als laag beoordeeld (biodiversiteit, landschappelijke kwaliteit, duurzaamheid) en wordt verzocht deze bij te stellen, anderzijds wordt het ambitieniveau te hoog gevonden (meer doen dan strikt wettelijk vereist is) waardoor de kosten van het waterbeheer blijven stijgen. Over het **voorzieningenniveau** is zorg uitgesproken of het waterschap voldoende snel anticipeert op klimaatverandering en of functies nog wel goed bediend worden als het klimaat verandert.

De **beschikbaarheid van water** blijft een punt van zorg. Niet alleen voor de landbouwsector, maar ook voor de natuurorganisaties die toenemende verdroging en verdergaande daling van de grondwaterstand constateren. De verwachting is dat de discussies over functiegericht peilbeheer gedurende de planperiode een grote vlucht gaan nemen.

Opvallend is dat vooral de gemeenten de wens hebben uitgesproken om de **samenwerking** te versterken. De gemeenten maken graag meer gebruik van de kennis en capaciteit waarover wij beschikken en ook in onze communicatie naar buiten kunnen we nauwer samen optrekken. Onze mede overheden en partners vinden het ook belangrijk dat wij eerder dan gebruikelijk naar buiten treden met de ontwikkeling van nieuwe plannen, zodat ze zich hierop kunnen voorbereiden.

Vanwege de noodzaak tot beleidsmatige afstemming tussen de visies en plannen van de verschillende overheden hebben we het Ontwerp WBP medio februari 2021 toegezonden aan de provincies Drenthe en Overijssel, de gemeenten in ons werkgebied en onze buurwaterschappen.

COMMUNICATIE

Dit voorstel wordt behandeld tijdens een openbare AB vergadering. De vergaderstukken worden gepubliceerd op onze website. De gebiedspartners die wij hebben uitgenodigd voor de bijeenkomsten ter voorbereiding van het programma worden per mail geattendeerd op uw AB vergadering. De aankondiging van de inspraakperiode wordt op onze gebruikelijke wijze gecommuniceerd, waarbij het Ontwerp WBP via www.overheidspublicaties.nl wordt gepubliceerd.

Ook verspreiden wij na uw vergadering een persbericht over het WBP, evenals een videobericht van de dijkgraaf waarop we via social mediaberichten de aandacht vestigen. Korte tijd daarna verschijnt er (gebiedsdekkend) in ons gebied een advertentie over het WBP en de mogelijkheid om gedurende de inspraakperiode van zes weken te kunnen reageren. Uiteraard zal dit ook via onze social mediakanalen aandacht krijgen.

Onze kernboodschap:

In dit waterbeheerprogramma voor de periode 2022-2027 hebben we vastgelegd welke doelen wij belangrijk vinden voor het waterbeheer en welke maatregelen wij nemen om deze te realiseren. Onze inzet is het voorkomen van overstromingen, voldoende water voor wonen, werken en recreëren en schoon water. Daarnaast willen we bijdragen aan de energietransitie en de circulaire economie en technologische vooruitgang in een leefbare omgeving.

Wij zijn ons ervan bewust dat we deze doelen niet alléén kunnen realiseren en kiezen voor meer samenwerking, meer verbinding in onze omgeving en ook voor een proactieve sturende rol in de ruimtelijke planvorming. Dat is nodig om de gevolgen van klimaatverandering en ontwikkelingen in onze leefomgeving op te vangen.

Wij zijn ervan overtuigd dat de doelen en maatregelen in dit waterbeheerprogramma de basis zijn voor goede samenwerking en bijdragen aan een mooie en toekomstbestendige Drents Overijsselse Delta.

VERVOLG / UITVOERING

Na uw besluit wordt het WBP vanaf 17 mei 2021 zes weken ter inzage gelegd. Zienswijzen worden opgenomen in de reactienota waarin ook is vermeld welke wijzigingen in het Ontwerp WBP worden aangebracht. Het definitieve WBP wordt in november dit jaar aan u voorgelegd ter besluitvorming, gelijktijdig met de begrotingsvoorstellen voor 2022.

BIJLAGEN:

Bijlage 1. Ontwerp WBP WDOdelta 2022-2027:

- Deel 1. ONTWERP WBP WDOdelta 2022-2027(inclusief inlegvel doelen en maatregelen)
 - 1.1. Kaarten
 - 1.2. Begrippenlijst
 - 1.3. Doelen en maatregelen
- Deel 2. GEBIEDSUITWERKINGEN
 - 2.1. Gebiedsuitwerking Salland
 - 2.2. Gebiedsuitwerking Stroink
 - 2.3. Gebiedsuitwerking Meppelerdiep
 - 2.4. Gebiedsuitwerking IJsseldelta
 - 2.5. Gebiedsuitwerking Benoorden de Vecht
- Deel 3. KADERRICHTLIJN WATER
 - 3.a. KRW factsheets (link www.waterkwaliteitsportaal.nl)
 - 3.b. Achtergronddocument KRW

Bijlage 2. Nieuwe maatregelen in het Ontwerp WBP WDOdelta 2022-2027

Het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris,
E. de Kruijk

de dijkgraaf,
D.S. Schoonman